

การพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้ แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

THE DEVELOPMENT OF FORMATIVE EVALUATION MODEL FOR THE PROJECT UNDER HEALTH PROMOTION PLAN OF PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE

ผู้วิจัย

พัชรินทร์ สมบูรณ์¹

Pacharin Somboon

กรรมการควบคุม

รศ. พรทิพย์ ไชยโส²

ผศ. กรัณท์รัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์²

Advisor Committee

Assoc.Prof. Porntip Chaiso

Asst.Prof. Karuntharat Boonchuaythanasit

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ 2) ประเมินคุณภาพของรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย การสร้างรูปแบบการประเมิน และการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินและพัฒนารูปแบบการประเมินจากการทดลองใช้ มีกลุ่มที่ศึกษาในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสร้างสุขภาพของอำเภอป้อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 14 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานสาธารณสุข การส่งเสริมสุขภาพ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 9 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การวิเคราะห์เอกสาร การบันทึกข้อมูล และการใช้แบบตรวจสอบรูปแบบการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ใช้สถิติบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ส่วน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมี 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) สิ่งที่มุ่งประเมิน 3) วิธีการประเมิน 4) เวลาในการประเมิน 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ 6) เกณฑ์การตัดสินการประเมิน และ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ มีการประเมินใน 3 ระดับคือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ดำเนินการตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง 4 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างพันธกิจ ให้ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 3 ระดับร่วมพิจารณาปัญหาการดำเนินงานสร้างสุขภาพ วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ควรเป็น (2) การรวบรวมข้อมูล ให้ผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 3 ระดับร่วมพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานสร้างสุขภาพ และการประเมินโครงการที่ผ่านมา (3) การพัฒนากลยุทธ์ กำหนดวิธีการพัฒนาผู้รับผิดชอบโครงการด้วยการอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินการดำเนินงาน

¹นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการและให้คำแนะนำเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการในการนิเทศงาน (4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์และจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าการดำเนินงานผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 3 ระดับประเมินการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ก่อนจัดทำโครงการ ก่อนดำเนินงานโครงการ ระหว่างดำเนินงานโครงการเพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง ส่วนโครงการสร้างสุขภาพพระดับอำเภอและระดับตำบลจะได้รับการกำกับงานเพื่อได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการด้วยและเมื่อสิ้นสุดแต่ละไตรมาสผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการแต่ละระดับร่วมกันพิจารณาผลผลิตของโครงการและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานก่อนสิ้นปีงบประมาณ

2. คุณภาพรูปแบบการประเมิน พบว่า 1) มีความเหมาะสม โดยสอดคล้องกับนโยบายสร้างสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2) มีความเป็นไปได้ โดยนำไปใช้ได้จริงกับการดำเนินงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3) มีความถูกต้อง โดยให้สารสนเทศจากการประเมินที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ครบถ้วน และ 4) มีความเป็นประโยชน์ โดยทำให้ได้ข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการและทำให้ผลการดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ : รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงาน, โครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ABSTRACT

The aims of this study were to: 1) develop formative evaluation model for the project under health promotion plan of Provincial Public Health

Office; and 2) evaluate the quality of the evaluation model developed by mean of Research and Development (R&D) approach which composed of constructing the evaluation model; assessing the quality of the evaluation model; and developing the evaluation model based on the results of implementing the model. The subjects were fourteen public health officers in charge of health promotion operations at provincial, district, and sub-district levels in Bo Ploi District, Kanchanaburi Province, together with nine experts in areas of public health administration, health promotion, and measurement and evaluation. Interview, focus group, document analysis, field notes, and evaluation form assessing the model were used to collect the data. Descriptive statistics including mean, standard deviation, median, and quartile range were used to analyze quantitative data while content analysis was used to analyze qualitative data. The findings revealed that:

1. The formative evaluation model comprised seven components including: 1) goal of evaluation; 2) object of evaluation; 3) methods of evaluation; 4) evaluation timeframe; 5) project's stakeholders; 6) criteria of evaluation; and 7) feedback. The evaluation model undertook three levels, that is, provincial, district, and sub-district. The model also employed empowerment evaluation procedures including: 1) constructing mission which involved a meeting of provincial, district, and sub-district public health officers in

order to consider probable health promotion vision, mission and operation problems together; 2) gathering data which involved reviewing weaknesses and strengths of the past evaluation of health promotion projects; 3) developing strategies which involved providing training to officers in charge of public health promotion at the levels of provincial, district, and sub-district with emphasis on the evaluation of the project implementation together with giving advice on the evaluation of the project implementation during supervision process; 4) implementing the strategies and documenting the project progress which involved officers in charge of the project from three levels undertaking the evaluation of the project from before initiating the project, starting the project, and on going the project in order that the results were used to re-evaluate the project, to improve and to revise the project implementation before the project end. The health promotion project at district and sub-district levels was also monitored in order to receive support for project implementation. Every three months, stakeholders from each of the level within the evaluation model reviewed the output of the project and sought out the solution against problems of the project together before the end of an annual budget term.

2. The quality of the model showed that

1) propriety: the model corresponds with the health promotion policy of Ministry of Public Health and the provincial public health office; 2)

feasibility: the model can be employed to evaluate the implementation of the health promotion plan of the provincial public health office; 3) accuracy: the model provide evaluation results with accuracy, comprehensiveness, and completeness; and 4) utility: the feedback can be used to improve the project implementation for the success of the project.

Keywords : Formative evaluation model, The project under health promotion plan, Provincial public health office

ความสำคัญของปัญหา

โครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประกอบด้วยโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตของประชาชน สร้างสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมในการดำรงชีวิต การลดโรคที่สามารถป้องกันได้ และการลด ละ เลิก อบายมุข (กระทรวงสาธารณสุข, 2547) ซึ่งผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในหน่วยงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลมีการจัดทำโครงการและดำเนินงานโครงการตามที่ได้จัดทำขึ้น เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการจะทำการประเมินผลโครงการโดยพิจารณาการบรรลุตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนดซึ่ง Scriven (1967) ได้จำแนกกระบวนการประเมินผลโครงการออกเป็นการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุปโครงการ (Summative Evaluation) โดยการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการเป็นการประเมินเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาสะท้อนกลับในการปรับปรุง

การดำเนินงานโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง ส่วนการประเมินผลสรุปโครงการเป็นการพิจารณาความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทำการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการเพียงครั้งเดียวส่งผลให้ผู้รับผิดชอบงานขาดสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาสะท้อนกลับเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลงตามหลักการของการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ

Fetterman (1994; 2001) ได้เสนอการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ที่เอื้อต่อการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการให้สามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเองและสะท้อนกลับผลการประเมินด้วยตนเองด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดจึงต้องการพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาการประเมินโครงการสร้างสุขภาพที่เน้นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการเท่านั้น โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังเพื่อส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลสามารถทำการประเมินการดำเนินงานโครงการเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการและดำเนินงานโครงการให้เป็นไปด้วยความต่อเนื่องก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง ซึ่งเมื่อมีการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการจะทำให้ผลการดำเนินงานโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการได้

คำถามของการวิจัย

1. รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีองค์ประกอบ และกระบวนการประเมินอย่างไร
2. รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ได้สารสนเทศแก่ผู้รับผิดชอบโครงการมาใช้ในการตัดสินใจจัดทำโครงการ เตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการและสรุปผลการดำเนินงานโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ ทั้งโครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล และ 2) ให้ได้สารสนเทศจากการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอแก่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัดเพื่อเร่งรัด/สนับสนุนการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอ และให้ได้สารสนเทศจากการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพ

ระดับตำบลแก่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับอำเภอเพื่อเร่งรัด/สนับสนุนการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบล

2. การพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดครั้งนี้ พัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ การกำกับงาน และการประเมินแบบเสริมพลัง

3. การประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดครั้งนี้ เป็นการประเมินการดำเนินงานโครงการที่ดำเนินงานในรอบ 1 ปีงบประมาณ ประกอบด้วย การประเมินความต้องการจำเป็น การประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานโครงการ และประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการ โดยผู้รับผิดชอบงานโครงการทำการประเมินการดำเนินงานโครงการด้วยตนเองเพื่อให้ได้สารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจจัดทำโครงการ เตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง และนอกจากนี้ยังมีภารกิจกำกับงาน/นิเทศงานกับผู้รับผิดชอบงานโครงการ โดยผู้รับผิดชอบงานในหน่วยงานที่คอยส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการเพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปด้วยความต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดด้วย

4. การประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินโครงการที่กำหนดโดย Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (1994) ที่ประกอบด้วย มาตรฐานในการ

ประเมิน 4 ด้าน คือด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

5. การทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้วิจัยทำการทดลองใช้ในพื้นที่อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีโครงการสร้างสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสร้างสุขภาพในพื้นที่อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งโครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล มีระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินคือ เดือนตุลาคม 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 (ปีงบประมาณ 2555) โดยกลุ่มที่ศึกษาในการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอในอำเภอปอพลอย จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับตำบลของอำเภอปอพลอย จำนวน 10 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ใช้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ทำการประเมินการดำเนินงานโครงการของตนเองและมีการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดใช้ในการกำกับ/นิเทศงานเพื่อสนับสนุน พัฒนาผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบล และใช้เป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอได้ใช้กำกับ

งานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพในระดับตำบล อันจะทำให้ผลการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนดเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการ และสามารถทำให้ผลการดำเนินงานสร้างสุขภาพในภาพรวมของจังหวัดบรรลุเป้าหมายตามแผนงานสร้างสุขภาพที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดไว้ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลักเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและหลักการจากเอกสารกระบวนการบริหารแผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อกำหนดรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยรูปแบบการประเมินประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) สิ่งที่มีประเมิน 3) วิธีการประเมิน และ 4) เกณฑ์ตัดสินการประเมิน และนำมาจัดทำเป็นคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินที่ประกอบด้วยรายละเอียดทั้งหมด 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานสร้างสุขภาพ ตอนที่ 2 การดำเนินงานสร้างสุขภาพของจังหวัดกาญจนบุรี ตอนที่ 3 รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัด ตอนที่ 4 การดำเนินการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ ตอนที่ 5 การประเมินเสริมพลังที่นำมากระตุ้น พัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2. นำรูปแบบการประเมินที่ได้สร้างขึ้นทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการดำเนินงานสร้างสุขภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 9 คน และทำการปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการประเมินก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมิน และพัฒนารูปแบบการประเมินจากการทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์กระบวนการบริหารแผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ได้สร้างขึ้นเข้าไปผสมผสานกับกระบวนการบริหารแผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยได้นำรูปแบบการประเมินเข้าไปผสมผสานในขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนงานสร้างสุขภาพ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมีการประชุมชี้แจงแผนงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัดพร้อมทั้งแนวทางในการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับแผนงานสร้างสุขภาพที่

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดให้กับผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับอำเภอ และตัวแทนผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับตำบล และกำหนดให้หน่วยงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลจัดทำโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพขึ้น และมีการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ได้จัดทำขึ้น

2. ผู้วิจัยจัดส่งคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินฯ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบการประเมินฯ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอจำนวน 2 คน และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับตำบลจำนวน 10 คน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพของอำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ได้ทำความเข้าใจองค์ประกอบ กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบการประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 7 ชุด ได้แก่ 1) แบบประเมินสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด 2) แบบประเมินสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอ 3) แบบประเมินสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับตำบล 4) แบบติดตามความพร้อมในการดำเนินงานโครงการสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด 5) แบบติดตามกิจกรรมและผลที่คาดหวังสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด 6) แบบติดตามความพร้อมในการดำเนินงานโครงการสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอ 7) แบบติดตามกิจกรรมและผลที่คาดหวังสำหรับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานโครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ทำความเข้าใจในการใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 และจัดส่ง

เครื่องมือที่มีการบันทึกข้อมูลให้กับผู้วิจัยเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการทุก 3 เดือน และเมื่อสิ้นสุดโครงการ

3. ทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 ตามกระบวนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบการประเมินโดยผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หลังจากทีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้มีการกำหนดแผนงานสร้างสุขภาพในปีงบประมาณ 2555 คือแผนงานสร้างสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย และหลังจากทีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมีการประชุมชี้แจงแผนงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด พร้อมทั้งแนวทางในการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับแผนงานสร้างสุขภาพที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดให้กับผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับอำเภอ และตัวแทนผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับตำบลแล้ว ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดใช้วิธีการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อเป็นการกระตุ้น พัฒนาให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้มีการประเมินการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยมีการดำเนินงานให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันมีการ

อบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงาน ตลอดจนให้แสดงผลการดำเนินงานโครงการและหาแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงานโครงการร่วมกัน และมีการกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ทำการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้ยังมีการเสริมพลังโดยการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบลโดยการให้คำปรึกษา แนะนำในการนิเทศงาน โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบลโดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดด้วย โดยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ ตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างพันธกิจ 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพัฒนากลยุทธ์ และ 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานดังนี้

3.1 การสร้างพันธกิจ ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล จำนวน 14 คน ในวันที่ 8 ตุลาคม 2554 ตั้งแต่เวลา 8.30-10.00 น. เพื่อให้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในประเด็น ดังนี้ 1) ปัญหาของการดำเนินงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลในปีงบประมาณ 2554 และ 2) วิสัยทัศน์ พันธกิจในการดำเนินงานสร้างสุขภาพที่ควรเป็นของอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

3.2 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอของอำเภอบ่อพลอย จำนวน 2 คน และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับตำบลของอำเภอบ่อพลอยที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมการประชุมชี้แจงแผนงานสร้างสุขภาพ

ในระดับจังหวัด จำนวน 3 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2554 คนละประมาณ 10 นาที เวลา 13.30-14.45 น. และทำการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับตำบลของอำเภอบ่อพลอย ที่ยังไม่ได้รับการสัมภาษณ์ ในวันที่ 5 ตุลาคม 2554 จำนวน 7 คน คนละประมาณ 10 นาที ในเวลา 10.45-12.00 น. ของวันที่ 8 ตุลาคม 2554 เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาทำการวิเคราะห์ และทราบถึงแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริมผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลต่อไป ตลอดจนทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลจำนวน 14 คน ในวันที่ 8 ตุลาคม 2554 เวลา 8.30-10.00 น. เพื่อให้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในประเด็น ดังนี้ 1) จุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพ ทั้งโครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล และ 2) การประเมินการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพที่ผ่านมาในปีงบประมาณ 2554 ซึ่งดำเนินงานพร้อมกับการดำเนินงานในขั้นตอนการสร้างพันธกิจ

3.3 การพัฒนากลยุทธ์

3.3.1 จากการดำเนินงานในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลพบว่า การประเมินการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลเน้นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนด และผู้รับผิดชอบงานโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบลยังขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการนำมาจัดทำโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบล ส่วนผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลยังขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินก่อนการดำเนินงานโครงการ และการประเมินระหว่าง

ดำเนินงานโครงการ ผู้วิจัยจึงนำมาทำการพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานโครงการได้มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้ทำการประเมินการดำเนินงานโครงการของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดการอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการและการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานให้กับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการกับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบลโดยการให้คำแนะนำ ปรีกษาเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการและการใช้เครื่องมือในการประเมินการดำเนินงานโครงการในการนิเทศงานจากผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดก่อนที่จะดำเนินงานโครงการและระหว่างที่จะดำเนินงานโครงการ

3.3.2 จากผลการดำเนินงานในขั้นตอนการสร้างพันธกิจ ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล กำหนดว่าหน่วยงานในการดำเนินงานสร้างสุขภาพทุกระดับ ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และจากการดำเนินงานในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่พบว่าผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลทั้ง 14 คน คิดว่าการประเมินการดำเนินงานโครงการเป็นสิ่งที่ยาก เพิ่มภาระงานและไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้เพื่อทำให้ผลการดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จได้ ผู้วิจัยจึงนำมาทำการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานโดยการกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพมาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงาน

โครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลร่วมกัน หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในเดือนธันวาคม และเดือนมีนาคมเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม และเห็นประโยชน์จากการประเมินโครงการร่วมกันและจากการดำเนินงานในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่พบว่าผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอ และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับตำบลต้องการการสนับสนุนเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ในการดำเนินงานโครงการ ต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงประสานงานกับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดอีก 2 คน ในการสนับสนุนสื่อ แผ่นพับ โปสเตอร์การดำเนินงานป้องกันการเกิดโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง การรณรงค์การออกกำลังกาย การดำเนินงานตามหลัก 3 อ. (ออกกำลังกาย อาหาร และอารมณ์) สนับสนุนให้กับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ่อพลอย และหน่วยงานสร้างสุขภาพระดับตำบลเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานโครงการ

3.4 การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 8 ตุลาคม 2554 เวลา 13.00–16.00 น. ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาการดำเนินงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลในปีงบประมาณ 2554 และสรุปประเด็นปัญหาในการประเมินการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลในปีงบประมาณ 2554 ให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล จำนวน 14 คน ได้ทราบร่วมกัน ประมาณ 15 นาที ก่อนที่ผู้วิจัยจะเข้าสู่การอบรมให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล จำนวน 14 คน ถึงหลักการประเมินการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพและการดำเนินงานสร้างสุขภาพตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละ

หน่วยงานโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ด้วยการบรรยายและการศึกษาเอกสารประกอบการบรรยายในเวลา 13.15–16.00 น.

สำหรับในขั้นตอนการการปฏิบัติตามกลยุทธ์และการจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนของการเข้าสู่การประเมินการดำเนินงานโครงการโดยผู้รับผิดชอบงานโครงการ ตั้งแต่ก่อนจัดทำโครงการ ก่อนดำเนินงานโครงการ และระหว่างดำเนินงานโครงการ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ทำการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ซึ่งในระหว่างดำเนินงานโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการในแต่ละไตรมาสจะมีการแสดงผลการดำเนินงานโครงการร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ได้ร่วมกันแสดงหลักฐานผลการดำเนินงานโครงการแต่ละโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนด และร่วมกันพิจารณาปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานโครงการ และกำหนดสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมในการดำเนินงานต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง

สำหรับโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปีงบประมาณ 2555 ที่ทำการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน ประกอบด้วยโครงการสร้างสุขภาพระดับจังหวัด จำนวน 2 โครงการ โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอ จำนวน 2 โครงการ และโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบล จำนวน 4 โครงการดังนี้

โครงการสร้างสุขภาพระดับจังหวัด

ประกอบด้วย 1) โครงการรณรงค์จังหวัดกาญจนบุรี มุ่งสู่สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย ปีงบประมาณ 2555 มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อ สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรม 3 อ. ทุกภาคีเครือข่าย และขยายฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นองค์กร/บุคคลต้นแบบไร้พุง มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554–เดือนมิถุนายน 2555 และ 2) โครงการควบคุมป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เพื่อสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชน ปีงบประมาณ 2555 มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานของโรงพยาบาล ผู้รับผิดชอบงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และผู้รับผิดชอบงานของโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานในคลินิกเบาหวานและความดันโลหิตสูง และมีความรู้และทักษะในการคัดกรองภาวะแทรกซ้อนทางตาของผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554–เดือนมิถุนายน 2555

โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอ

ประกอบด้วย 1) โครงการอำเภอ ไร้พุง มุ่งสู่สุขภาพดี มีวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลัก 3 อ. (อาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์) ตลอดจนการดำเนินงานขององค์กรต้นแบบไร้พุง และเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการใช้กิจกรรม 3 อ. (อาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์) ในองค์กรสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นองค์กรต้นแบบไร้พุง มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554–เดือนมิถุนายน 2555 และ 2) โครงการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันควบคุมโรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (สุขภาพดีวิถีไทย) ระดับอำเภอมีวัตถุประสงค์ของ

โครงการ เพื่อจัดตั้งคลินิก DPAC (คลินิกไร้พุง) ในโรงพยาบาลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ด้วยหลัก 3 อ. (อาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์) และเพื่อรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ คัดกรองความดันโลหิตสูง และเบาหวานให้กับประชาชนในพื้นที่ มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554–เดือนมิถุนายน 2555

โครงการสร้างสุขภาพระดับตำบล ประกอบด้วย

1. โครงการหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ชุมชนเป็นชุมชนลดหวาน มัน เค็ม ลดอ้วน ลดโรค ต้นแบบ (หมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) ดำเนินงานโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านช่องด่านเพียงแห่งเดียว มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554–เดือนธันวาคม 2554 ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการไว้ว่า มีหมู่บ้าน/ชุมชน ลดหวาน มัน เค็ม ลดอ้วน ลดโรค ต้นแบบ (หมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) อำเภอละ 1 หมู่บ้านโดยในชุมชนมีผลการดำเนินงาน เป็นดังนี้คือ 1) ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปได้รับการวัดรอบเอว ซึ่งน้ำหนัก วัดสวนสูง ร้อยละ 80 2) ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป มีรอบเอวปกติ ร้อยละ 70 (รอบเอว เพศชาย น้อยกว่า 90 ซม. รอบเอวหญิง น้อยกว่า 80 ซม.) 3) เด็กอายุ 6-14 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ ร้อยละ 85 4) ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป ในชมรมสร้างสุขภาพมีการออกกำลังกายร้อยละ 60 และ 5) ประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูงได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ร้อยละ 60

2. โครงการส่งเสริมการบริโภคอาหารปลอดภัย มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ร้านอาหารภายใต้โครงการ Clean Food Good Taste ผ่านการรับรองเมนูสุขภาพ ดำเนินงานโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบลบ้านไร่เจริญเพียงแห่งเดียว มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554–เดือนกรกฎาคม 2555 ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการไว้ว่าร้านอาหารภายใต้โครงการ Clean Food Good Taste ผ่านการรับรองเมนูสุขภาพ ร้อยละ 25

3. โครงการเฝ้าระวัง ควบคุม ป้องกันโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด ดำเนินงานโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้ง 10 แห่ง โดยมีการจัดทำโครงการแห่งละ 1 โครงการ มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554–เดือนกรกฎาคม 2555 ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการไว้ว่า ประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการคัดกรองภาวะเบาหวานความดันโลหิตสูงและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดตามมาตรฐาน อย่างน้อย 1 ครั้ง/คน/ปี ร้อยละ 90

4. โครงการเฝ้าระวัง ควบคุมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก ดำเนินงานโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้ง 10 แห่ง โดยมีการจัดทำโครงการแห่งละ 1 โครงการ มีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554–เดือนกรกฎาคม 2555 ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการไว้ว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายอายุ 30-60 ปีได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ร้อยละ 20 และสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ ได้รับการรักษาตาม แนวทางการรักษาและส่งต่อ ร้อยละ 90

เมื่อสิ้นสุดโครงการ ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอทำการสรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพในเดือนมิถุนายน 2555 และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับ

ตำบลสรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพในเดือนกรกฎาคม 2555 และในวันที่ 4 สิงหาคม 2555 เวลา 9.00-12.00 น. ผู้วิจัยเป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ได้ร่วมกันแสดงหลักฐานผลการดำเนินงานโครงการแต่ละโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่โครงการกำหนดเมื่อการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลสิ้นสุดลงทั้งหมด เชื่อมโยงไปสู่การบรรลุแผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในปีงบประมาณ 2555

ทำการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินโดยกลุ่มที่ศึกษาในการทดลองใช้รูปแบบหลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเป็นระยะเวลา 1 ไตรมาส และทำการพัฒนารูปแบบการประเมินหลังเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบการประเมินในเดือนสิงหาคม 2555 เพื่อให้ได้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่พร้อมเผยแพร่ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

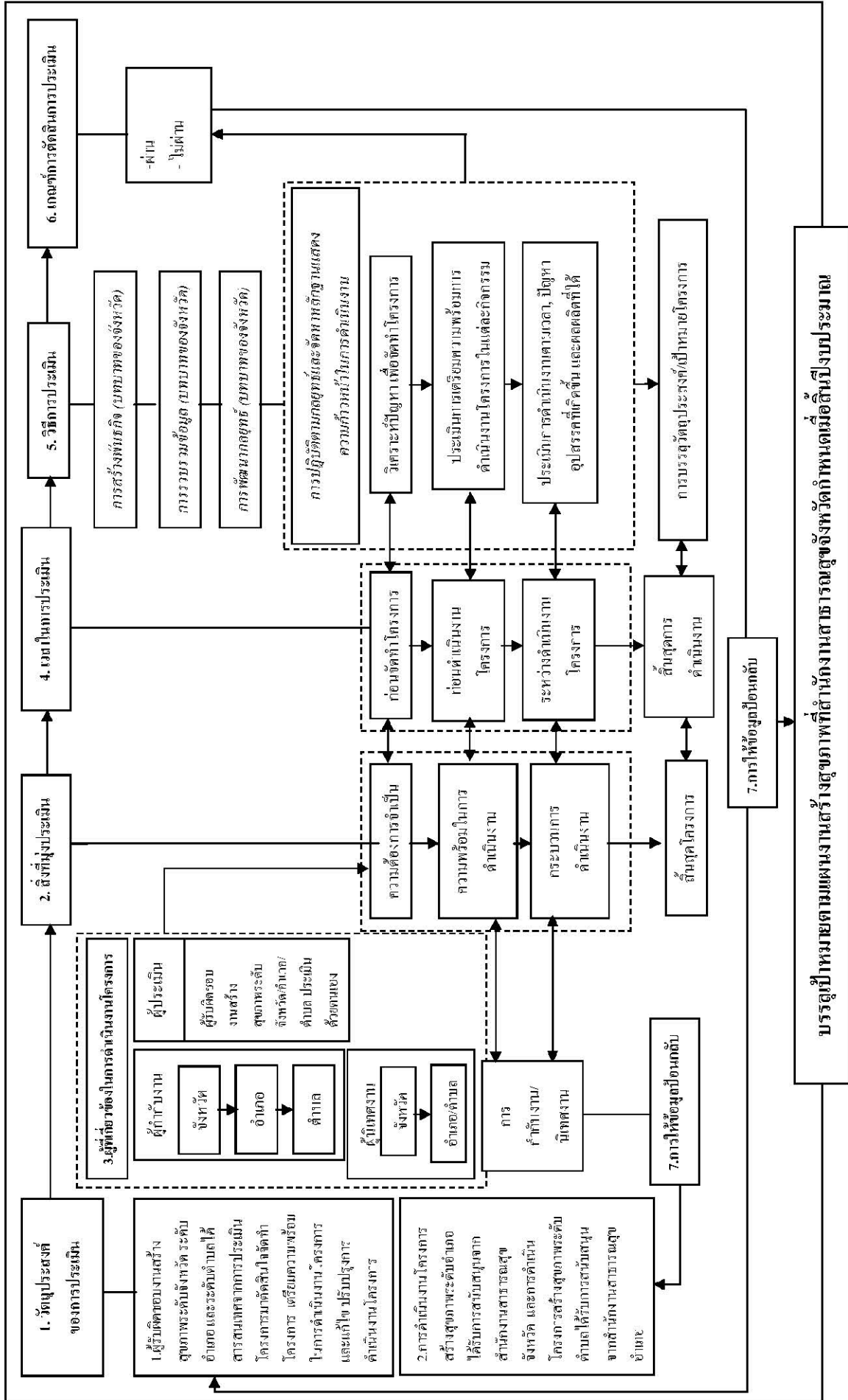
1. วิเคราะห์ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินฯ จากแบบตรวจสอบรูปแบบการประเมินที่ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบรูปแบบด้วยคำมัญฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์

2. วิเคราะห์ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบประเมินการดำเนินงานโครงการ/แบบติดตามกำกับงานของผู้รับผิดชอบงาน การสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบงานการบันทึกข้อมูลของผู้วิจัย และรายงานสรุปโครงการ

3. วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) สิ่งที่มีประเมิน 3) วิธีการประเมิน 4) เวลาในการประเมิน 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ 6) เกณฑ์การตัดสินการประเมิน และ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีการประเมินใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังใน 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างพันธกิจ 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพัฒนากลยุทธ์ และ 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์และจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังภาพ

รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

หลังจากที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจัดประชุมชี้แจง การดำเนินงานตามแผนงานสร้างสุขภาพให้กับสาธารณสุข อำเภอ ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับอำเภอ และระดับตำบลได้รับทราบแล้ว

2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล เป็นการดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยดำเนินงานต่อเนื่องจาก ขั้นตอนการสร้างพันธกิจ โดยให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล แสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานสร้างสุขภาพ และการประเมินการดำเนินงาน โครงการสร้างสุขภาพที่ผ่านมา

3. ขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ เป็นการดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยกำหนดวิธีการพัฒนา ผู้รับผิดชอบงานโครงการด้วยการอบรมให้ความรู้เรื่อง การประเมินการดำเนินงานโครงการและให้คำแนะนำ เรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการในการนิเทศงาน

4. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกลยุทธ์และการ จัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการ ดำเนินงาน มีการดำเนินงาน ประกอบด้วย

4.1 การดำเนินงานในระดับจังหวัด ดำเนินการ อบรมให้ความรู้กับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับ จังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลเรื่องการประเมิน การดำเนินงานโครงการก่อนที่ผู้รับผิดชอบงานสร้าง สุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล จะทำการประเมินการดำเนินงานโครงการและการให้ คำแนะนำเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการใน การนิเทศงานโดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับ จังหวัดก่อนที่โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอและ ระดับตำบลจะเริ่มดำเนินงานโครงการและในระหว่างที่ ดำเนินงานโครงการ

4.2 การดำเนินงานในระดับจังหวัด ระดับ อำเภอ และระดับตำบลมีการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้ง ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลทำการ ประเมินการดำเนินงานโครงการของตนเอง หากผลการ ประเมินความต้องการจำเป็น ผู้รับผิดชอบงานโครงการ ได้มีการพิจารณาแล้วว่าสามารถที่จะจัดทำโครงการได้ ถือว่าผ่าน จึงจะเข้าสู่การประเมินความพร้อมในการ ดำเนินงาน หากการเตรียมความพร้อมของงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการในแต่ละ กิจกรรมครบถ้วน ถือว่าผ่าน ผู้รับผิดชอบงานโครงการ สามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้ แต่หากความพร้อมใน การดำเนินงานมีไม่ครบถ้วน ไม่เพียงพอ ถือว่าไม่ผ่าน ต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการเตรียมความพร้อมใน การดำเนินงานของตนเอง และหากผลการประเมิน กระบวนการดำเนินงานไม่มีปัญหา อุปสรรคในการ ดำเนินงาน และบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายตามที่ ระยะเวลาในแผนกำหนด ถือว่าผ่าน ผู้รับผิดชอบงาน โครงการสามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้ แต่หากผล การประเมินกระบวนการดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรคที่ เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ตลอดจนผลการดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่ระยะเวลาในแผน กำหนด ถือว่าไม่ผ่าน ผู้รับผิดชอบงานโครงการต้องม ีการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานก่อนที่จะ ดำเนินกิจกรรมในโครงการต่อไป

4.2.2 ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับ จังหวัดกำกับงานโครงการสร้างสุขภาพในระดับอำเภอ และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอกำกับ งานโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบลก่อนที่จะมีการ ดำเนินงานโครงการเพื่อสะท้อนกลับการเตรียมความ พร้อมในการดำเนินงานกับผู้รับผิดชอบโครงการและให้ การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ และกำกับใน ระหว่างที่มีการดำเนินงานโครงการเพื่อสะท้อนผลการ ดำเนินงาน เสร็จรัดการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตาม

แผนที่กำหนดตลอดจนให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ

4.2.3 เมื่อการดำเนินงานโครงการสิ้นสุดแต่ละไตรมาส โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอมีการร่วมกันแสดงผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหากันระหว่างผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โครงการสร้างสุขภาพระดับตำบลมีการร่วมกันแสดงผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหากันระหว่างผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบลส่วนโครงการสร้างสุขภาพระดับจังหวัดพิจารณาผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาโดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัดเองก่อนสิ้นปีงบประมาณ

เมื่อสิ้นสุดโครงการผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในแต่ละระดับพิจารณาการบรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินงานโครงการทุกโครงการเชื่อมโยงไปสู่การบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานสร้างสุขภาพที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนด

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพบว่า

2.1 รูปแบบการประเมินทำให้ได้สารสนเทศมาเพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการสร้างสุขภาพระดับจังหวัด จำนวน 2 โครงการ ระดับอำเภอ จำนวน 2 โครงการ และระดับตำบล จำนวน 4 โครงการ

2.2 รูปแบบการประเมินทำให้ได้สารสนเทศมาเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบลที่เหมือนกันในเรื่องของการจัดเตรียมสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ใน

การดำเนินกิจกรรม การประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ

2.3 รูปแบบการประเมินทำให้ได้สารสนเทศมาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด และระดับตำบล ดังนี้

- 1) โครงการระดับจังหวัด ทำการปรับปรุงกิจกรรมสร้างเสริมการออกกำลังกายของโครงการรณรงค์จังหวัดกาญจนบุรี มุ่งสู่สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย ปี 2555
- 2) โครงการระดับตำบล ทำการปรับปรุงกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมการตรวจแนะนำผู้ประกอบการร้านอาหาร/แผงลอยจำหน่ายอาหารของโครงการส่งเสริมการบริโภคอาหารปลอดภัยและกิจกรรมการคัดกรองโรคความดันโลหิตสูง/เบาหวาน มะเร็งปากมดลูกในโครงการเฝ้าระวังควบคุม ป้องกันโรคความดันโลหิตสูง เบาหวานฯและโครงการเฝ้าระวังควบคุมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกและทำให้ได้สารสนเทศมาเพื่อเร่งรัด/สนับสนุนโครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบล โดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดได้เร่งรัดการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอที่ไม่เป็นไปตามแผนและให้การสนับสนุนสื่อ เอกสารในการจัดกิจกรรมตลอดจนวิทยากรในกิจกรรมจัดอบรม ส่วนผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอได้เร่งรัดการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบลที่ไม่เป็นไปตามแผนและประสานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อสนับสนุนสื่อ เอกสารในการจัดกิจกรรม ตลอดจนวิทยากรในกิจกรรมจัดอบรม

2.4 เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ 2555 พบว่า โครงการสร้างสุขภาพระดับจังหวัดบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดทั้ง 2 โครงการ โครงการสร้างสุขภาพระดับอำเภอบรรลุวัตถุประสงค์ที่

กำหนดทั้ง 2 โครงการ และโครงการสร้างสุขภาพพระดับ ตำบลบรรลุป่าหมายที่กำหนดทั้ง 4 โครงการ และทำให้อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีมีผลการดำเนินงานสร้างสุขภาพบรรลุป่าหมายที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำหนด 181 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานโครงการสร้างสุขภาพในปีงบประมาณ 2554 กับปีงบประมาณ 2555 พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ 2555 ดีกว่าปีงบประมาณ 2554 เนื่องจากในปีงบประมาณ 2554 โครงการสร้างสุขภาพพระดับจังหวัด จำนวน 4 โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดทั้งหมด โครงการสร้างสุขภาพพระดับอำเภอ จำนวน 1 โครงการ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดแต่โครงการสร้างสุขภาพพระดับตำบลมีผลดำเนินงานบรรลุป่าหมายที่กำหนด จำนวน 3 โครงการจากโครงการทั้งหมด 6 โครงการ

3. ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พบว่าคุณภาพรูปแบบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อวิจารณ์

1. รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) สิ่งที่มีมุ่งประเมิน 3) วิธีการประเมิน 4) เวลาในการประเมิน 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ 6) เกณฑ์การตัดสินการประเมิน และ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Robbins (1986) และศิริชัย กาญจนวาสี (2545) ที่กล่าวถึงรูปแบบการประเมินว่า เป็นกรอบแนวคิด แนวทาง หรือ

แบบแผนในการประเมินที่สามารถนำไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับวิธีการประเมินดำเนินการตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างพันธกิจ 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพัฒนากลยุทธ์ 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์และจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน (Fetterman, 1994; 2001) ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนการสร้างพันธกิจและขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเป็นการดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวย่อมจะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการดำเนินงานได้ ดังที่ Fetterman (1994) กล่าวว่า การประเมินแบบเสริมพลังที่มีการทำงานเป็นทีม มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการดำเนินงาน ส่วนการดำเนินงานในขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์เป็นการดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการอบรมให้ความรู้กับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลเรื่องการประเมินการดำเนินงานโครงการเพื่อให้เข้าใจวิธีการในการประเมินที่ผู้รับผิดชอบงานโครงการต้องทำการประเมินการดำเนินงานโครงการของตนเองทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นการให้การเสริมพลังกับผู้รับผิดชอบงานให้สามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเอง โดยเน้นการให้ความรู้ที่มุ่งให้เข้าใจในวิธีการดำเนินการ (Fetterman, 1994) นอกจากนี้ยังมีการเสริมพลังด้วยการให้คำปรึกษาในการนิเทศงานโครงการสร้างสุขภาพพระดับอำเภอและระดับตำบลโดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพพระดับจังหวัดด้วย สำหรับการดำเนินงานในขั้นตอนการปฏิบัติตามกลยุทธ์และจัดหาหลักฐานแสดงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน มีการดำเนินงาน

ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลโดยผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลทำการประเมินการดำเนินงานโครงการตั้งแต่การประเมินความต้องการจำเป็น การประเมินความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ การประเมินกระบวนการดำเนินงานนอกจากนี้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดยังกำกับงานโครงการสร้างสุขภาพในระดับอำเภอ และผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอกำกับงานโครงการสร้างสุขภาพระดับตำบลก่อนที่จะมีการดำเนินงานโครงการและในระหว่างที่มีการดำเนินงานโครงการด้วย และเมื่อโครงการสิ้นสุดลงจึงทำการประเมินเพื่อสรุปโครงการซึ่งการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการจะช่วยทำให้ผลการดำเนินงานโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดหลังสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการได้ (Royse et al., 2001) เมื่อสิ้นสุดในแต่ละไตรมาส ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการจะมาร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการที่เกิดขึ้น ซึ่งการให้ผู้รับผิดชอบงานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้วยตนเองถือเป็นการให้การเสริมพลังโดยให้เสรีภาพในการกำหนดอนาคตตนเองโดยผู้รับผิดชอบงาน (Fetterman, 1994)

2. คุณภาพของรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจากการพิจารณาผลการตรวจสอบรูปแบบการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินในพื้นที่ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินและรายงานสรุปโครงการที่ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่ารูปแบบการประเมินมีคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ ซึ่งถือ

เป็นการบรรลุตามมาตรฐานการประเมินโครงการที่กำหนดโดย Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (1994)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำรูปแบบการประเมินไปใช้

1. ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัดที่ใช้รูปแบบการประเมินควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการประเมินและกระบวนการดำเนินงานในรูปแบบ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการดำเนินงานโครงการและเครื่องมือในการกำกับงานให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการประเมินไปใช้ได้ อย่างสอดคล้องกับหลักการบริหารแผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. ผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรกำหนดผู้ที่ใช้รูปแบบการประเมินในการทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบลได้ทำการประเมินการดำเนินงานโครงการ และมีหน้าที่ในการเสริมพลังโดยการอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำในการนิเทศงานกับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอและระดับตำบล เพื่อให้การดำเนินงานตามรูปแบบเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยกระบวนการเสริมพลังในการดำเนินงานสร้างสุขภาพในระดับอำเภอ และระดับตำบล เนื่องจากรูปแบบการประเมินที่ได้พัฒนาขึ้นครั้งนี้เน้นการเสริมพลังโดยการอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล และการให้คำปรึกษาแนะนำกับผู้รับผิดชอบงานสร้างสุขภาพระดับอำเภอ

และระดับตำบลที่ดำเนินการในการนิเทศงาน ซึ่งเป็น
การดำเนินงานในระดับจังหวัดเท่านั้น

2. ควรมีการวิจัยและติดตามผลการใช้รูปแบบ
การประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้

แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
เพื่อทำการปรับปรุงองค์ประกอบและกระบวนการ
ดำเนินงานตามรูปแบบการประเมินให้เหมาะสมกับ
สถานการณ์ที่นำไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2547). **แนวทางการพัฒนางานสาธารณสุขสู่เมืองไทยสุขภาพดี**. ม.ป.ท. ถ่ายเอกสาร.
ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เท็กซ์แอนด์เจอร์นัลพับลิเคชั่น.
Fetterman, D.M. (1994). Empowerment evaluation : presidential address. *Evaluation Practice*,15(1), 1-15.
----- . (2001). **Foundation of Empowerment Evaluation**. London: SAGE Publications.
Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1994). **The Program Evaluation Standards**.
(2nd ed). London: SAGE Publications.
Robbins, S.P. (1986). **Organizational behavior: Concept, controversies and application**. (3rd ed).
New Jersey: Prentice-Hall.
Royse, David *et al.* (2001). **Program Evaluation and Introduction**. (3rd ed). Ontario: Webcom, Ltd.
Scriven, M. (1967). **The Methodology of Evaluation**. AERA Monograph Series in Curriculum Evaluation.
Chicago: Rand McNally.